

Preliminarno poročilo o precepljenosti otrok in odraslih proti klopnemu meningoencefalitisu v Sloveniji v letu 2024

Klopni meningoencefalitis (KME) je resna virusna bolezen osrednjega živčevja, ki se prenaša z vbodom okuženega klopa. Prvi znaki bolezni se lahko pojavijo 7–14 dni po okužbi. Bolezen običajno poteka dvofazno. Prvo obdobje bolezni se kaže kot kratka neznčilna vročinska bolezen z mišičnimi bolečinami, utrujenostjo in glavobolom. Sledi obdobje brez simptomov, ki traja okrog 8 dni. Drugo obdobje bolezni se izraža z znaki prizadetosti osrednjega živčevja, kar lahko pušča dolgotrajne posledice (glavobol, utrujenost, motnje zbranosti, motnje spomina), včasih tudi trajne ohromitve (5 %) ali celo smrt (1 %).

Od leta 2019 je v Sloveniji v program cepljenja uvedeno neobvezno/priporočeno cepljenje otrok proti KME za otroke, ki so v tekočem letu dopolnili tri leta starosti. Na pobudo primarnih pediatrov se je leta 2021 cepljenje proti KME s tremi odmerki cepiva pri otrocih prestavilo s treh let na eno leto starosti. V 2021 in 2022 se je cepljenje proti KME opravilo tudi pri otrocih, ki so v tekočem letu dopolnili tri leta starosti, saj ti otroci pri enem letu starosti še niso bili cepljeni. V Sloveniji je od leta 2019 v program cepljenja uvedeno tudi cepljenje proti KME za odrasle, ki v tekočem letu dopolnijo 49 let. Z letom 2024 sta bili dodani še dve starostni kohorti in sicer dodatno še osebe, ki v tekočem letu dopolnijo 47 in 48 let starosti. Cepljenje proti KME je po programu omogočeno tudi za zamudnike. Zamudniki so otroci, rojeni v letu 2016 ali kasneje in tisti odrasli, ki so dopolnili 49 let v letu 2019 ali kasneje.

Cepljenje za zgoraj navedene kohorte se opravi s tremi odmerki cepiva, ki se plačajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja (OZZ). Iz OZZ se praviloma financira osnovno cepljenje s tremi odmerki. Tisti, ki so že prej „samoplačniško“ začeli s cepljenjem, so lahko v breme OZZ cepljeni z naslednjimi tremi odmerki. Za osnovno cepljenje so potrebni trije odmerki cepiva (drugi odmerek sledi 1-3 mesece po prvem, tretji pa 5-12 mesecev po drugem). Za vzdrževanje zaščite so nato potrebni še poživitevni odmerki, prvi po treh letih, naslednji pa na pet let. Cepljenje s prvima dvema odmerkoma po možnosti opravimo v zimskih mesecih, da dosežemo zaščito pred začetkom sezone aktivnosti klopov, lahko pa s cepljenjem začnemo kadarkoli.

Za namen izračunavanja precepljenosti predšolskih otrok smo upoštevali otroke, rojene v letu 2020 z naslovom stalnega (začasnega) prebivališča v Sloveniji, z veljavno EMŠO ali KZZ številko in podatkom o cepljenju proti KME zabeleženem v Elektronskem registru cepljenih oseb in neželenih učinkov po cepljenju (eRCO) (Tabela 1).

Za namen izračunavanja precepljenosti odraslih so bile upoštevane osebe, rojene v letu 1974 z naslovom stalnega (začasnega) prebivališča v Sloveniji, z veljavno EMŠO ali KZZ številko, z ali brez izbranega zdravnika, zabeleženi v Elektronskem registru cepljenih oseb in neželenih učinkov po cepljenju (eRCO) (Tabela 2). Upoštevani so bili prebivalci Slovenije z običajnim prebivališčem, ki so bili na dan 1. 1. 2024 stari 49 let (podatki pridobljeni od SURS - Statistični urad RS).

V tabelah so podatki o precepljenosti prikazani glede na leto rojstva in zdravstveno regijo prebivališča osebe. Podatke smo pridobili iz eRCO v aprilu 2025.

Tabela 1: Precepljenost proti KME po odmerkih pri otrocih rojenih v letu 2020, Slovenija

Regija	št. otrok	odmerek 1 (%)	odmerek 2 (%)	odmerek 3 (%)
Celje	2.939	39,5	37,0	26,1
Nova Gorica	948	43,4	40,3	28,7
Koper	1.378	28,2	25,9	16,3
Kranj	2.055	54,2	51,5	39,0
Ljubljana	6.699	45,5	42,1	29,9
Maribor	2.784	44,3	41,6	31,5
Murska Sobota	854	33,6	31,5	24,5
Novo mesto	1.535	30,4	27,3	18,6
Ravne	604	55,6	52,2	42,5
SLOVENIJA	19.796	42,6	39,7	28,8

Tabela 2: Precepljenost proti KME po odmerkih pri odraslih rojenih v letu 1974, Slovenija

Regija	št. odraslih	odmerek 1 (%)	odmerek 2 (%)	odmerek 3 (%)	odmerek 4 ali več (%)
Celje	3.319	24,5	17,8	12,1	5,0
Nova Gorica	1.121	25,1	16,9	10,0	7,2
Koper	1.695	20,9	13,2	9,9	5,4
Kranj	2.286	39,2	22,4	14,0	9,8
Ljubljana	7.438	24,8	15,0	9,4	6,7
Maribor	3.378	25,0	15,8	10,9	6,2
Murska Sobota	1.340	15,7	8,1	5,4	2,6
Novo mesto	1.455	14,4	9,3	6,3	3,0
Ravne	797	44,0	26,7	17,1	9,0
SLOVENIJA	22.829	25,4	16,0	10,4	6,2

Pripravil:
Center za nalezljive bolezni, NIJZ
Ljubljana, junij 2025